

S O I L A

SOSIAALISET INNOVAATIOT
LASTENSUOJELUSSA

RAKKAUS SYSTEMISEN MUUTOKSEN VIPUVOIMANA

Nuorten kokemusnäkökulmia
lastensuojelun uudistamiseen

Euroopan unionin
osarahoittama

LASTENSUOJELUN
KESKUSLIITTO

Pesäpuu ry

Ilman rakkautta ei ole vaikuttavaa lastensuojelua.

Toimittanut: Jenna Antikainen & Helena Inkinen

SOILAKEhittäjien työryhmä: Marika Hassinen, Sara Heinäaho, Carolina Kaski,
Ade Koivunen, Suvi Koski, Mia Mustonen & Nina Myllylä

Taitto: Peltoniemi, Marianne

Julkaisu: Pesäpuu ry, Lastensuojelun Keskusliitto & SOILA-koordinaatiohanke
2026

ISBN: 978-952-7632-07-9

Lisätietoa:
pesapuu.fi/soila
lskl.fi/soila
thl.fi/soila

**Euroopan unionin
osarahoittama**

SOILA-koordinaatiohanke tukee sosiaalisten innovaatioiden syntymistä

Lastensuojelun kansalliseen uudistustyöhön on saatu vipuvoimaa Euroopan sosiaalirahaston (ESR+) Sosiaalisten innovaatioiden Suomi -toimintalinjan Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen -erityistavoitteesta.

Kokonaisuudessa tuetaan lastensuojelun piirissä olevien sekä etenkin sijaishuollossa asuvien lasten ja nuorten elämäntilannetta ja pärjäämistä. Rahoituskokonaisuus on osa Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelmaa.

Eryityistavoitteesta rahoitetaan sekä alueellisia kehittämishankkeita että valtakunnallista SOILA, Sosiaaliset innovaatiot lastensuojelussa -koordinaatiohanketta (2023–2029), jonka toteuttajina ovat Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Pesäpuu ry ja Lastensuojelun Keskusliitto.

SOILA-koordinaatiohanke tukee sosiaalisten innovaatioiden syntymistä sekä lastensuojelun palveluiden uudistamista koko Manner-Suomessa.

SISÄLLYS

Lähtökohdat

- Kokemustieto sosiaalisten innovaatioiden ytimessä
- Ilman rakkautta ei ole vaikuttavaa lastensuojelua – mallia Norjan lastensuojelulaista
- Suomen lastensuojelulakiin on tulossa muutoksia

Rakkaus systeemisenä haasteena

- Haaste: Lasten ja nuorten oikeus rakkauteen ei toteudu sijaishuollossa - nuorten työpajan tuloksia
- Systemisistä haasteista kohti systemisiä ratkaisuja
- Lastensuojelun teemakeskustelut: Rakkaus lastensuojelussa
- Case: Hyvä tulo sijaishuoltoon

Rakkaus systeemisen muutoksen vipuvoimana – kahdeksan avainhuomiota

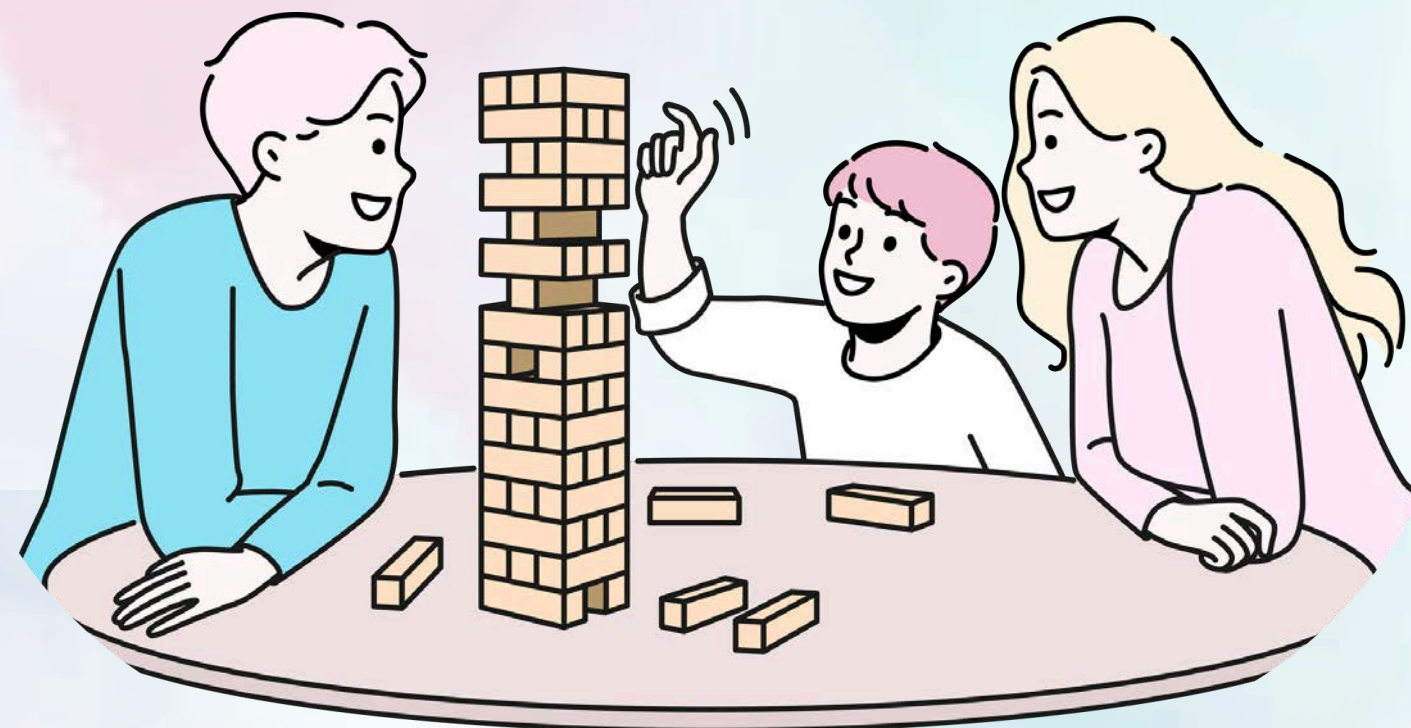
Osallisuus ja yhteiskehittäminen

- Sosiaaliset innovaatiot kehitetään yhdessä
- Kokemustaustaiset nuoret ja vanhemmat toimivat moninaisissa rooleissa Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen -aluehankkeissa
- Toimivia käytäntöjä nuorten ja vanhempien kanssa kehittämiseen

Lähtökohdat

- Kokemustieto sosiaalisten innovaatioiden ytimessä
- Ilman rakkautta ei ole vaikuttavaa lastensuojelua – mallia Norjan lastensuojelulaista
- Suomen lastensuojelulakiin on tulossa muutoksia

Kokemustieto sosiaalisten innovaatioiden ytimessä

Lastensuojelun uudistamistyö tehdään Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen -erityistavoitteen aluehankkeissa, jotka liittyvät hyvinvointialueiden lastensuojelun palveluihin ja ekosysteemiin. Erityistavoitteen keskiössä ovat sosiaalisten innovaatioiden piirteet.

Sosiaalisten innovaatioiden kriittisiksi piirteiksi uudistamistyössä ovat osoittautuneet kohderyhmä- ja tarvelähtöisyys, osallisuus sekä yhteiskehittäminen. Yhteiskehittämisessä kansalaiset ja eri palveluiden käyttäjät ovat mukana palveluiden ideoinnissa, suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa yhteistyössä ammattilaisten, asiantuntijoiden ja viranomaisten kanssa.

Kehittäjäryhmän kokemustietoa aluehankkeille

Yhteiskehittämisen vahvistamiseksi SOILA-koordinaation tueksi on koottu nuorten kokemustaustaisten kehittäjäryhmä. Nuoret ovat osallistuneet asiantuntijoina SOILAn järjestämiin tilaisuuksiin sekä olleet mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa hankkeille tarjottavaa tukea, kuten hanketukitilaisuuksia ja koulutusta.

Vuonna 2025 nuoret olivat ideoimassa ja toteuttamassa aluehankkeille järjestettyjä teemakeskustelutilaisuuksia eri aiheista.

Nuorten kokemusnäkökulmat talteen

Tähän julkaisuun on koostettu nuorten kehittäjäryhmässä toimivien lastensuojelun kokemusasiantuntijoiden ajatuksia ja näkökulmia kehittämistyön tiimoilta, koosteita lastensuojelun teemakeskusteluista sekä esimerkkejä alueilla tehdystä yhteiskehittämisestä.

Lisäksi loppuun on koottu lyhyt katsauksen siitä, miten Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen -erityistavoitteessa parhaillaan kehitetään ja juurrutetaan lastensuojelun kokemusasiantuntijuutta hyvinvointialueille ympäri Suomen.

**Jokainen lapsi ansaitsee
kokea olevansa rakastettu
ja arvokas juuri sellaisena
kuin on.**

Ilman rakkautta ei ole vaikuttavaa lastensuojelua - mallia Norjan lastensuojelulaista

“Kaksi vuotta sitten olimme Oslossa tapaamassa muiden pohjoismaiden lastensuojelun kokemusasiantuntijoita. Mukana oli nuoria Tanskasta, Ruotsista, Suomesta ja Norjasta. Saimme tutustua muissa pohjoismaissa tehtävään vaikuttamistoimintaan sekä nuorten kokemuksiin lastensuojelussa.

Päällimmäisenä hienosta reissusta jäi mieleen se, kun Forandringsfabrikken-järjestön (engl. Change Factory) nuoret kertoivat heidän vaikuttamistyöstään Norjan lastensuojelulain uudistukseen.

Norjassa lapsilta oli kysytty, mitä lastensuojelulaista heidän mielestään puuttuu ja mikä on lastensuojelussa tärkeintä. Lapset ja kokemusasiantuntijat kertoivat, että laista puuttuu sana rakkaus. Heidän vaikuttamistyönsä yhdessä muiden toimijoiden tuella tuotti hedelmää, sillä lasten toive tuli toteen 1.1.2023.

On liikuttavaa avata [Norjan lastensuojelulaki](#) ja nähdä, kuinka heti ensimmäisellä sivulla kuvaillaan vapaasti käännettynä näin:

“Lain tarkoituksena on taata, että lapset ja nuoret, jotka elävät olosuhteissa, jotka saattavat vaarantaa heidän terveytensä ja kehityksensä, saavat oikea-aikaisesti tarvitsemansa avun, hoivan ja suojelun. Lain tavoitteena on myös edistää sitä, että lapsia ja nuoria kohdellaan turvallisuutta, rakkautta ja ymmärrystä osoittaen.”

Suomessa kohtaan usein samankaltaisen toiveen keskustellessani muiden kokemustaustaisten kanssa. Kun selvitimme, mitä nuoret ajattelevat rakkaudesta lastensuojelussa, he kuvailivat sen olevan lempeitä tekoja, pysyviä ja läsnäolevia aikuisia, hiusten letitystä ja illalla sänkyyn peittelyä. Kyse ei siis ole ainoastaan tunteista, vaan enemmänkin rakkauden teoista.

Ilman rakkautta ei ole vaikuttavaa lastensuojelua. Meidän tulee muuttaa järjestelmää siten, että kaikki, mitä lastensuojelussa tehdään, tehdään rakkaudesta käsin.”

Marika Hassinen, kokemustaustainen asiantuntija, sosionomi AMK

Suomen lastensuojelulakiin on tulossa muutoksia

Tämän julkaisun ulostulon aikana Suomessa on meneillään myös lastensuojelun lainsäädännön kokonaisuudistus. Lastensuojelulainsäädäntöä uudistetaan pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaisesti vaiheistettusti.

Ensimmäisessä vaiheessa syksyllä 2025 eduskunnalle annettiin hallituksen esitys (HE 149/2025 vp), joka pitää sisällään säädosmuutosehdotukset alaikäisten integroidun ja suljetun laitospalvelun kuntoutuspalvelun perustamiseksi sekä ehdotukset toimenpiteistä koskien lasten luvattomia poissaoloja lastensuojelulaitoksista.

Hallituksen esitys on tämän julkaisun kirjoittamisen aikana alkuvuodesta 2026 valiokuntakäsittelyssä.

Toisessa vaiheessa uudistetaan lastensuojelulainsäädäntöä muilta osin ottaen huomioon erityisesti hallitusohjelman kirjaus varhaisen tuen, moniammatillisen lapsiperhetyön ja lastensuojelun avopalveluita painottavan palvelurakenteen edistämisestä.

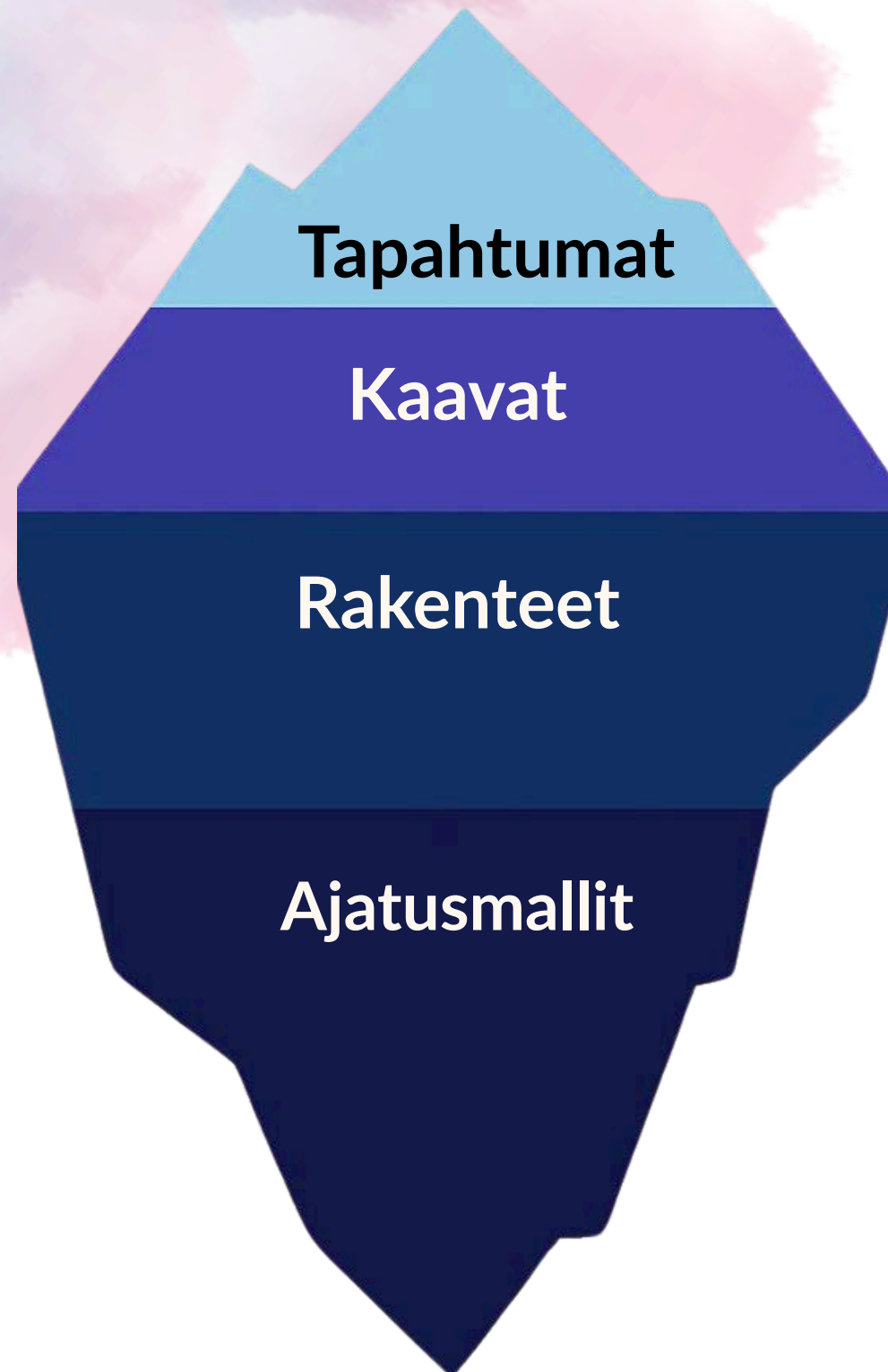
Hallituksen esitys on suunniteltu annettavaksi eduskunnalle vuoden 2026 aikana.

Rakkaus systemisenä haasteena

- Haaste: Lasten ja nuorten oikeus rakkauteen ei toteudu sijaishuollossa - nuorten työpajan tuloksia
- Systemisistä haasteista kohti systemisiä ratkaisuja
- Lastensuojelun teemakeskustelut: Rakkaus lastensuojelussa
- Case: Hyvä tulo sijaishuoltoon

Haaste: Lasten ja nuorten oikeus rakkauteen ei toteudu sijaishuollossa - nuorten työpajan tuloksia

Tapahtumat: Uutisissa kerrotaan, että huonosti voivien lasten ja nuorten tilanne on heikentynyt, ja vakavien rikosten määrä on kasvanut. Sijaishuollossa esiintyy hatkaamista, ja kouluterveyskyselyt sekä nuorten kokemukset tuovat esiin rakkaudettomuuden.

Kaavat: Asiat tulevat esiin vasta, kun tilanne on jo kärjistynyt. Työntekijät kuvaavat kuormittumista sekä säästöjä. Ammattilaisten vaihtuvuus on merkittävä huolenaihe. Työntekijät pohtivat alanvaihtoa, eivätkä sitoudu nuoriin. Hatkaaminen on yleistä. Samoille nuorille kasaantuu erilaisia haasteita.

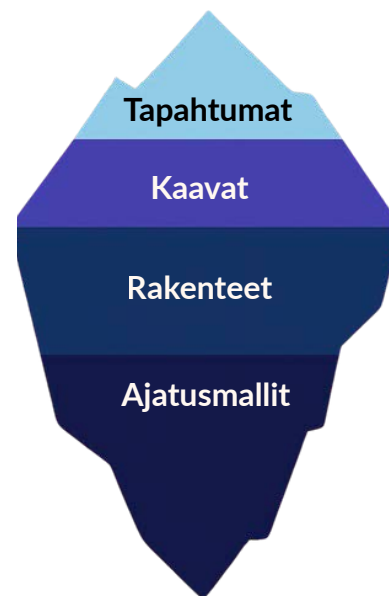
Rakenteet: Kestämättömät olosuhteet työnteolle ovat moninaisia ja säästöpaineeet ovat suuret. Työntekijöiden koulutus ja työpaikkojen sisäiset prioriteetit eivät painota rakkaudellisuutta. Nuoria sijoitetaan usein laitoksiin. Työntekijöiden roolit ja suojautumisen rakenteet eivät tue suhdeperustaisuutta.

Ajatusmallit: Nuorilta täytyy suojautua. Lapsilla on vanhemmat, joiden velvollisuus on rakastaa heitä, ja ohjaajat eivät voi korvata vanhempia. Nuoret tekevät kiusaa huomionhakuisuudesta. Rakkaus ei ole osa ammatillista lastensuojelua. Pelätään, että oma toiminta tulkitaan seksuaaliseksi ahdisteluksi.

Systemeisistä haasteista kohti systemisiä ratkaisuja

Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen -erityistavoitteen sosiaalisten innovaatioiden kehittämisessä tähdätään koko lastensuojelun palvelujärjestelmän tai sen osittaiseen muutokseen. Systeminen muutos tapahtuu usein pidemmällä aikavälillä.

Osana SOILA-koordinaation aluehankkeille suunnattua Kokeilusta muutokseen -valmennusta toteutimme kolme alueellista systemisen muutoksen työpajaa, joissa kehittäjänuoret olivat mukana. Järjestimme ennakkoon nuorille oman työpajan, jossa tutustuimme systemisen muutoksen työkaluihin.

Yhtenä työkaluna on edellisen sivun jäävuori-malli, jonka avulla systeemejä ja systemisiä haasteita voidaan kuvata niin, että näkyvien tapahtumien ja piilevien ominaisuuksien väliset suhteet tulevat esille.

Taustatekijöiden tunnistaminen

Käsittelimme nuorten omassa työpajassa nuorten tunnistamaa haastetta: Lasten ja nuorten oikeus rakkauteen ei toteudu sijaishuollossa. Oheisesta jäävuori-kuvasta löytyy nuorten tunnistamia taustatekijöitä, eli kaavat, rakenteet ja ajatusmallit sille, miksi rakkaus ei toteudu riittävästi sijaishuollossa.

Taustalla jylläävät usein ajatusmallit siitä, että lastensuojelun työntekijät eivät voi henkilökohtaisesti rakastaa kaikkia lapsia. Toisaalta voidaan myös ajatella, että nuorilla on jo vanhemmat.

Rakenteiden haasteet

Nuoret nostivat esiin rakenteita, jotka estävät rakkauden kokemusta. Niitä ovat muun muassa kuormittavat työolot, ammattilaisten suuri vaihtuvuus ja työyhteisöt, joissa suhdeperustaisuutta ei arvosteta. Nämä heijastuvat nuoriin kaavoissa, joissa ammattilaiset eivät sitoudu nuoriin, eivätkä nuoret aikuisiin ja ongelmat kärjistyvät ennen kuin niihin puututaan.

Jäävuoren huippu

Jäävuoren huipulla näkyvät ilmiöt, kuten nuorten hyvinvointierojen kasvu, hatkaaminen, päihteiden käyttö ja vakavat rikokset. Kokemusasiantuntijoiden kertomuksista välittyy, miten rakkaus voi joko näkyä sijaishuollossa tai puuttua siitä. Palvelujärjestelmässä haasteet kasaantuvat samoille nuorille. Heidän elämässään toistuvat katkenneet suhteet, vaihtuvat sijoituspaikat ja vaihtuvat aikuiset. Rakenteet ylläpitävät näitä kaavoja, ja juuri nämä nuoret ovat aikuisille vaikeimpia kohdata rakastavasti, koska he usein suojaavat itseään torjumalla läheisyyttä.

Kohti systeemistä muutosta

Koska rakkauden kokemusten toteutuminen kaikkien nuorten kohdalla on systeeminen haaste, tarvitsemme sen taklaamiseen systeemisiä työvälineitä. Meidän tulee tarkastella yhdessä niin ajatusmallejamme, rakenteitamme ja niiden aikaansaamia kaavoja sekä kyetä seuraamaan lastensuojelun vaikutuksia lasten ja nuorten elämään.

Systeemisen muutoksen aikaansaamiseksi tarvitsemme jaettavaa ymmärrystä siitä, että kaikki lapset ja nuoret ansaitsevat rakkautta, myös lastensuojelussa. Jos mittaisimme lastensuojelun onnistumista lapsen kokemalla turvalla, pysyvyydellä ja arvokkuudella, miten organisoisimme lastensuojelun rakenteet ja palvelut?

Avainasemassa muutokseen ovat työn rakenteet ja työyhteisön merkitys varmistamassa, miten työntekijät pystyvät rakkautta työssään edistämään.

Lastensuojelun teemakeskustelut: Rakkaus lastensuojelussa

Vuonna 2025 järjestettyjen teemakeskusteluiden tavoitteena oli dialogisesti rakentaa ymmärrystä yhteisesti lastensuojelun kehittämisessä esiin nousseista teemoista ja ilmiöistä. Tarkoituksena ei ollut löytää valmiita ratkaisuja, vaan mahdollistaa eri osapuolten turvallinen ja arvostava kuulluksi tuleminen.

Keskusteluihin osallistui kokemustaustaisia nuoria ja vanhempia, kehittäjätyöntekijöitä aluehankkeista sekä Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen -erityistavoitteen ulkopuolisia henkilöitä. Keskusteluissa käsiteltiin rakkautta, ammatillisuutta, mielikuvia ja todellisuutta sekä rajoja ja lämpöä lastensuojelussa.

Rakkauden merkitys keskustelujen inspiraationa

Inspiraationa teemakeskusteluiden aiheille toimi SOILAn nuorten kehittäjäryhmäläisten toive huomioida lastensuojelun uudistamisessa, niin arjen kehittämistyössä kuin lainsäädännön tasolla, lasten ja nuorten esiin nostama viesti rakkauden ja välittämisen merkityksestä lapsuuden kasvuympäristöissä, myös lastensuojelussa. Aihe kirvoitti neljä eri keskustelua. Kaksi niistä koski suoraan sitä, mitä rakkaudella lastensuojelussa tarkoitetaan.

Ensimmäinen rakkausaiheinen keskustelu käytiin Sijaishuollon juhlapäivä Care Day'nä. Keskustelun keskeisenä kysymyksenä oli, voiko ja saako lastensuojelussa rakastaa. Esimerkiksi nostettiin Norjan lastensuojelulaki, jossa lapsen kohtaaminen turvallisuudella, rakkaudella ja ymmärryksellä on kirjattu velvoitteeksi.

Toinen rakkausaiheinen keskustelu järjestettiin osana keväällä 2025 järjestettyä Voima Vaikuttaa! -verkostofoorumia. Voima Vaikuttaa! -nuorten kokemusasiantuntijoiden verkosto kokoaa yhteen lastensuojelun nuoret kokemusasiantuntijat sekä heidän toimintaansa ohjaavat ammattilaiset ja kokemustaustaiset ryhmänvetäjät. Verkostofoorumin raportin löydät [Pesäpuun sivuilta](#).

Kahdessa ensimmäisessä keskustelussa heräsi kysymyksiä siitä, mitä pidetään ammatillisuutena lastensuojelussa, ja mahtuuko rakkaus käsitykseemme ammattilaisen toiminnasta. Järjestimme aiheesta kolmannen kaikille avoimen keskustelun, jonka lähtökohtana oli, että ammattilaisiin kohdistuu odotuksia lainsäädännöstä, koulutuksesta, kollegoilta sekä asiakkailta. Mistä rakentuu hyvä ammatillisuus, joka tukee sekä työntekijän omaa hyvinvointia että auttaa aidosti lastensuojelun perheitä, nuoria ja lapsia?

Lainsäädäntö yhteisessä pohdinnassa

Viimeisen keskustelun aiheena oli rajat ja lämpö. Keskustelun taustalla oli aiemmista keskusteluista nousseet huomiot ja vuoden 2025 lopulla annettu hallituksen esitys koskien lastensuojelulain uudistamista. Lastensuojelussa on tärkeää löytää tasapaino rajojen ja rakkauden kanssa. Rajat ovat välttämättömiä turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitämiseksi, mutta **lainsäädäntö jo nykyisellään velvoittaa kohtaaman lapsen ja nuoren hellyydellä ja ymmärtämyksellä**. Millä tavalla me lastensuojelun kehittäjät, työntekijät ja kokemustaustaiset tämän oikeuden toteutumista vaalimme?

Tähän julkaisuun olemme koostaneet sekä kehittäjänuorten ajatuksia että keskusteluissa esiinnousseita havaintoja, ajatuksia ja kokemuksia. Käsittelemme aineistoa anonyymisti, sillä osallistuminen keskusteluihin tapahtui tasavertaiselta pohjalta ja haluamme nostaa esiin huomiot keskustelusta myös yhdenvertaisina. Keskusteluista nousi esiin kahdeksan avainhuomiota rakkaudesta lastensuojelussa.

“

4 § Lastensuojelun keskeiset periaatteet

(...)Lapsen etua arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota siihen, miten eri toimenpidevaihtoehdot ja ratkaisut turvaavat lapselle:

- 1) tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin sekä läheiset ja jatkuvat ihmissuhteet;
- 2) mahdollisuuden saada ymmärtämystä ja hellyyttä sekä iän ja kehitystason mukaisen valvonnan ja huolenpidon;(...)

[Lastensuojelulaki Finlex](#)

”

Case: Hyvä tulo sijaishuoltoon

“Olet tervetullut tänne, olemme täällä huolehtimassa sinusta”, on [Hyvä tulo sijaishuoltoon -toimintamallin](#) ydinsanoma.

Sijaishuoltoon tulovaiheeseen keskittyvä toimintamalli pohjautuu nuoren turvallisuuden tunteen vahvistamiseen. Osana toimintamallia yksikköön tuleva lapsi tai nuori saa tervetulopakettin, joka voi sisältää esimerkiksi pehmeän viltin, pehmolelun, juomapullon ja stressilelun – tai jotain muuta kivaa. Lisäksi tervetulopaketteihin on pakattu kirjeet yksikön työntekijöiltä ja nuorilta.

Pehmolelu on odottanut jokaista lasta tai nuorta Siun soten lastensuojeluyksiköissä jo vuoden ajan. Osa työntekijöistä suhtautui asiaan aluksi epäilevästi. Aikuiset arvelivat, etteivät nuoret enää ilahdu värikkäistä pehmoeläimistä.

Kaikista tervetulopakettien sisältämistä asioista pehmolelut ovat saaneet eniten kiitosta. Ne ovat löytäneet tiensä moniin pieniin ja suurempiinkin kainaloihin ja syleihin. Lähes poikkeuksetta pehmolelut ovat myös lähteneet mukaan nuoren kotiutuessa tai siirtyessä seuraavaan paikkaan. Myös ne nuoret, jotka ovat ensin suhtautuneet niihin välinpitämättömästi, ovat pakanneet pehmolelut lähtiessään kasseihinsa. Se on ollut työntekijöille paras palaute.

Pehmolelu symboloi rakkautta ja välittämistä; pehmeyttä ja lämpöä. Tervetulopakettien käyttöohjeen sanoin: ”Hetkinä, joina maailma tuntuu kovalta, on tärkeää ympäröidä itseään pehmeillä asioilla.”

Minna Alastalo, projektiasiantuntija, Turvaverkkoja Pohjois-Karjalan nuorten tulevaisuuteen -hanke

Rakkaus systeemisen muutoksen vipuvoimana – kahdeksan avainhuomiota

1. Rakkautta ei tarvitse ansaita

Ihan jokainen lapsi ja nuori ansaitsee rakkautta riippumatta käyttäytymisestä, päihteiden käytöstä tai mahdollisesta muusta oireilusta. Juuri vaikeissa tilanteissa lasten ja nuorten rakkauden tarve korostuu. Ajatus rakkauden ansaitsemisesta voi heikentää lapsen omanarvontuntoa.

Kaikki lapset ja nuoret tulee kohdata arvokkaina ja rakkauden arvoisina yksilöinä.

2. Rakkaus vaikuttavuuden perustana

Rakkaus on nuoren kuntoutumisen ja hyvinvoinnin keskeinen mahdollistaja. Se on uskoa ja myönteistä suhtautumista lapseen ja nuoreen silloinkin, kun tämä ei itse siihen kykene.

Rakkaus ei myöskään mene hukkaan, vaikka muutokset eivät näkyisi heti.

3. Rakkaus arjen tekoina

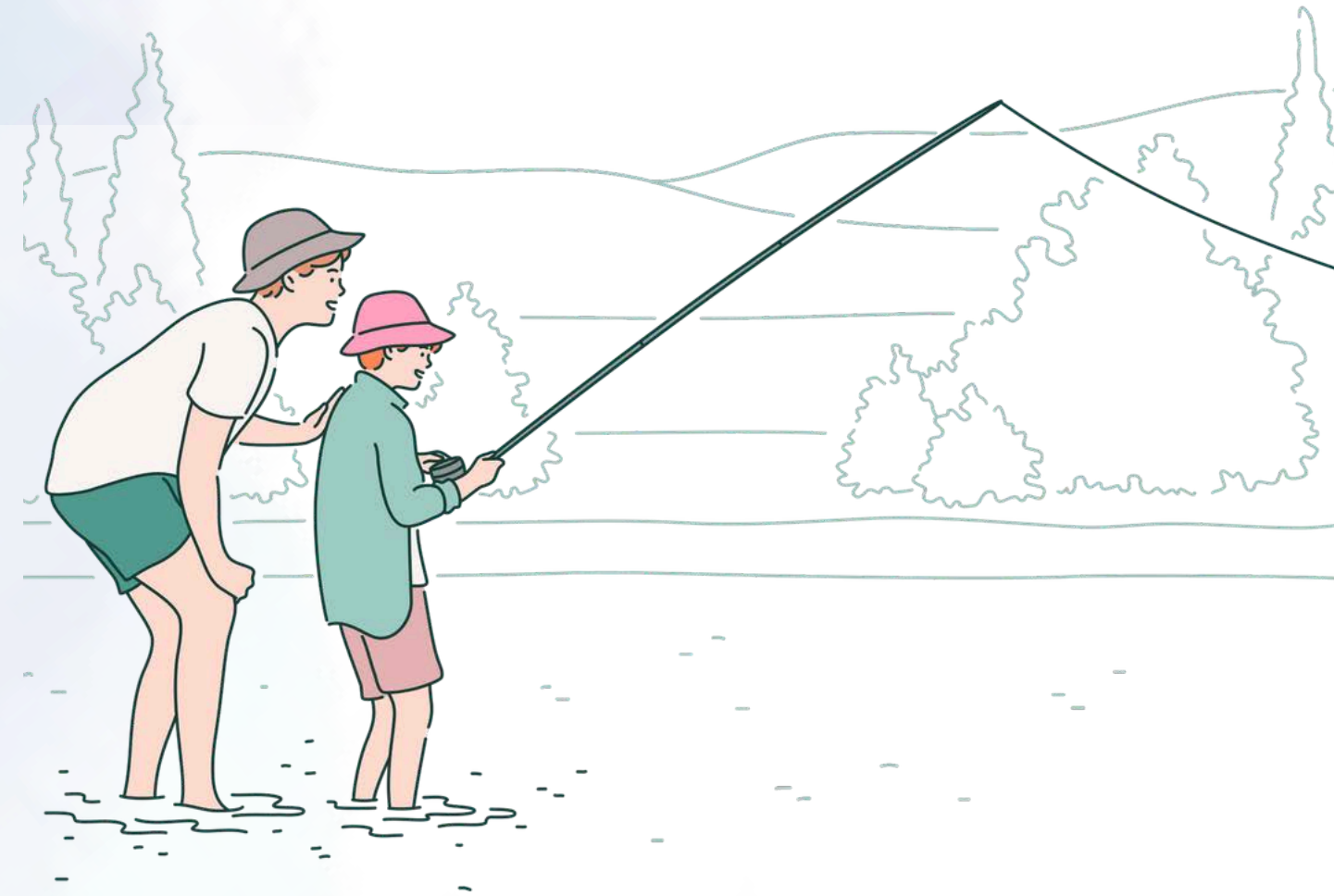
Rakkaus konkretisoituu arkisina, toistuvina tekoina, kuten halaamisena, läsnäolona, peittelynä, hyvänyön toivotuksina ja kiinnostuksena nuoren päivään. Rakkaudelliset rutiinit arjessa luovat turvaa.

Rakkaus ei ole vain suuri iso tunne vaan arkista välittämistä ja konkreettista myönteisyyttä nuoria kohtaan.

4. Rakkaus ammatillisuutena

Ammatillisuus ei ole etäisyyttä vaan tietoista läsnäoloa ja vallan eettistä käyttöä. Rakkaus on osa ihmissuhdetyötä myös viranomaisroolissa. Työyhteisössä tulee olla jaettu ymmärrys, että hyvä suhde nuoreen ei ole merkki epäammattillisuudesta vaan osoitus toimivasta ja vaikuttavasta työstä. **Lastensuojelun ammatillisuus ei ole tunteettomuutta vaan kykyä säädellä, reflektoida ja käyttää tunteita lapsen ja nuoren parhaaksi.**

Ammatillisuus ei myöskään rajaudu vain niihin tilanteisiin, joissa lapsi tai nuori on läsnä. Se näkyy myös siinä, miten lapsista ja nuorista puhutaan työyhteisössä ja suljettujen ovien takana.

5. Nuori käytöksen takana

Nuoret toivovat, että aikuiset heidän ympärillään näkisivät heidän käytöksensä taakse. Oireilu tulisi nähdä viestinä, ei synnä vetäytyä. Rakkaus on kykyä olla luovuttamatta silloinkaan, kun nuori torjuu tai haastaa aikuista. **Käytös voi olla nuoren tarve varmistua siitä, että ympäröivien aikuisten välittäminen on aitoa.** Tämä haastaa aikuisia pysymään rakkaudellisina myös silloin, kun rakkaus kyseenalaistetaan.

Työntekijöillä ja sijaisvanhemmilla pitää olla hyvät mentalisaatio- ja tunnetaidot sekä itsetuntemusta, jotta he voivat aidosti tukea nuorta.

6. Pysyvyys ja luottamus rakkauden perustana

Rakkauden keskeisiä elementtejä ovat luottamus ja pysyvyys. Pysyvät ihmissuhteet, jatkuvuuden kokemus arjessa ja samojen aikuisten läsnäolo luovat kokemuksen siitä, että nuori on turvassa ja hänestä pidetään huolta myös vaikeina hetkinä. Pysyvyys takaa sen, että nuorella on mahdollisuus myös itse kiintyä häntä ympäröiviin aikuisiin.

Pysyvyyden varmistaminen haastaa meitä etsimään ratkaisuja sijaishuoltopaikkojen vaihtumiseen sekä ammattilaisten vaihtuvuuteen.

7. Moninaiset ihmissuhteet nuoren elämässä

Nuoruuteen kuuluu muodostaa erilaisia ihmissuhteita ja harjoitella niissä toimimista. Seurustelu, ystävyysuhteet ja yhteydenpito läheisiin ovat tasapainoilua rajojen ja vapauden välillä. Yhteydenpidon kavereihin tulee onnistua myös lastensuojelussa.

Nuorten näkökulmasta rakkaus tarkoittaa myös oikeutta katkaista satuttavia suhteita ja valita, keihin haluaa kiinnittyä. Samalla nuorella pitää olla lupa ikävöidä biologisia vanhempiaan ja läheisiään. Ikävöintiä ei pidä kieltää tai vähätellä.

On lastensuojelun tehtävä pitää lapsen puolta ja mahdollistaa rakkaudelliset suhteet, niin sijaishuollossa syntyneet kuin välit syntymäperheeseen, ei estää niitä.

8. Rakenteet ja työyhteisö rakkauden mahdollistajana

Rakkaus tarvitsee rakenteita: johtamista, perehdytystä, työyhteisön tukea ja rutiineja, jotka mahdollistavat lämmön myös vaativissa yksiköissä ja lyhyissä sijoituksissa. Rakkaus lastensuojelussa ei saa jäädä yksittäisten työntekijöiden varaan, vaan se vaatii tuekseen panostusta.

Sijaishuoltopaikan ilmapiiri, aikuisten perehdytys ja yhteisön tapa puhua lapsista ja nuorista vaikuttavat suoraan siihen, miten rakkautta arjessa osoitetaan.

**Rakkaus lastensuojelussa ei vaadi ihmeitä
– se vaatii vain pysyvyyttä, lempeyttä
ja aitoa välittämistä arjessa.**

”Sun arkesi on näiden lasten lapsuus.”

**Tehdään siitä turvallinen
ja rakkaudentäyteinen.**

Osallisuus ja yhteiskehittäminen

- Sosiaaliset innovaatiot kehitetään yhdessä
- Kokemustaustaiset nuoret ja vanhemmat toimivat moninaisissa rooleissa Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen -aluehankkeissa
- Toimivia käytäntöjä nuorten ja vanhempien kanssa kehittämiseen

Sosiaaliset innovaatiot kehitetään yhdessä

Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen -aluehankkeilta edellytetään jo hakuvaiheessa, että:

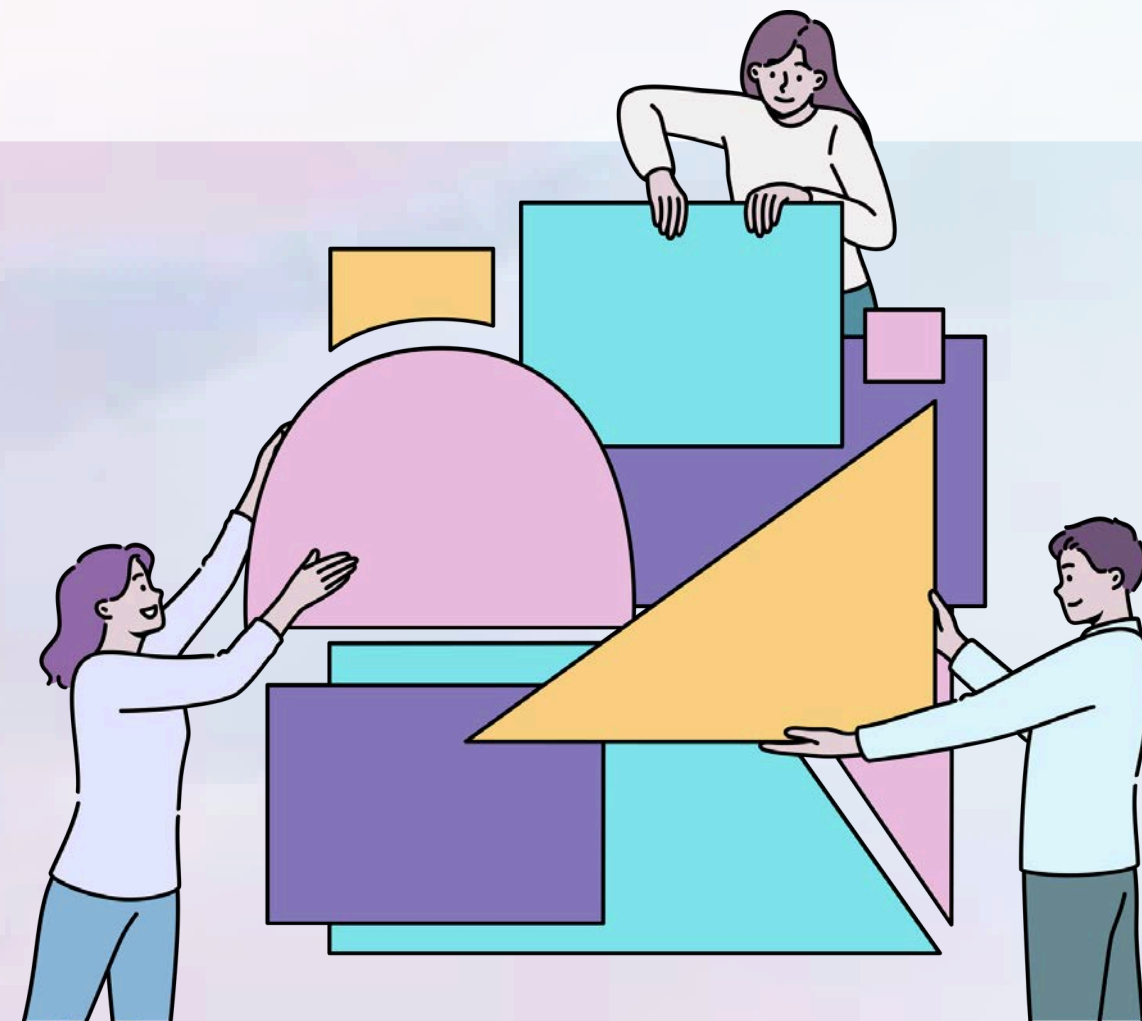
Hankkeen suunnitteluun on osallistunut lapsia, nuoria ja/tai heidän läheisiään, joiden palveluita halutaan kehittää, ja hankehakemuksessa on osoitettu, että lapset, nuoret ja/tai perheet ovat mukana rakentamassa innovaatiota.

Keväällä 2026 rahoituspäätöksen saaneita aluehankkeita on yhteensä 24, joista kolme on jo päättynyt tai ovat päättymässä.

Lue lisää [aluehankkeista Lastensuojelun Keskusliiton sivuilta.](#)

Yhteiskehittämistä yhdessä lasten, nuorten ja perheiden kanssa 100 %:ssa hankkeista!

- 20 aluehankkeessa erityisesti nuorten kanssa
- 11 aluehankkeessa erityisesti vanhempien kanssa

Kokemustaustaiset nuoret ja vanhemmat toimivat moninaisissa rooleissa Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen -aluehankkeissa

- Ohjausryhmissä mukana sekä nuoria että vanhempikokemustaustaisia
- Kehittämispajoja ja työryhmiä
- Kehittäjäryhmärakenne tai asiakasraatitoimintaa, joko pysyvä tai määräaikainen
- Vertaistoiminnan tai kokemusasiantuntijuuden rakenteiden kehittäminen hyvinvointialueilla
- Työntekijänä hankkeissa monipuolisissa kehittämisrooleissa
- Tekemässä viestintää, kuten podcasteja ja videoita
- Vertaisena asiakastapaamisissa
- Vertaisohjaajana erilaisissa tukimuodoissa, kuten hyvinvointivalmennuksissa
- Ammattilainen – kokemusasiantuntija - työparirakenteita
- Kirjoittamassa raportteja ja muita tuotoksia
- Aluehankkeiden tukena ja arvioinneissa mukana
- SOILA-koordinaation kansallisissa Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen -hanketoimijoiden kokoontumisajoilla yhteiskehittämässä

Toimivia käytäntöjä nuorten ja vanhempien kanssa kehittämiseen

Avainasemassa kokemustaisten rekry ja tavoittaminen

- Selkeä osallistujainformaatio (mitä kerätään/mihin käytetään) ja esittelyvideot
- Suhdeperustainen kontakti
- Portinvartijuuden ehkäisy: yhteinen “kyllä, jos...” -periaate mukaan ohjaamiseen
- Aina lyhyt orientaatio ja esittelykierros

Turvallisuus takaamassa eettisyyttä

- Turvallisemman tilan periaatteiden hyödyntäminen
- Mahdollisuus valmistautua ennakkoon ja purkaa heränneitä tunteita tilaisuuksien jälkeen yhdessä työntekijän kanssa
- Liikennevalo- tai vastaavien menetelmien käyttö tunteiden ilmaisun tukena
- Tilojen huolellinen valinta: tuttuus, esteettömyys ja mahdollisuus omaan tilaan
- Työntekijöiden reflektiivinen ja avoin työote rohkaisee puhumaan myös vaikeista asioista

Tieto-osallisuus edellyttää suunnitelmallisuutta

- Osallistujille suunnattu informaatio saavutettavaa
- Kokemustaistaiset voivat olla mukana rakentamassa kutsuja ja informaatiota
- Kehittämisessä tärkeää on koota osallistujien tuottama tieto ja sen hyödyntämiskohteet näkyviin, jotta tiedetään, missä kokemustietoa on käytetty ja osataan raportoida siitä eri sidosryhmille

Tuen muodot on räätälöitävä toiminnan mukaan

- Yhtenäinen palkkiomalli (€/h) + kulukorvaukset (+ vaihtoehdot: lahjakortti/elokuvalippu)
- Osallistumisen mahdollistaminen: saattaminen, kyydit, lastenhoito, aikataulut
- Psykososiaalinen tuki & jälkipurku, mielekäs tekeminen ja arjen joustot tukevat hyvinvointia

Nostoja aluehankkeille pidetyistä Osallisuuden edellytykset -arviointityöpajoista 2025–2026

Toive tulevaisuuteen

Kun seuraavan kerran perustetaan uusi yksikkö
tai kun parhaillaan kirjoitetaan uutta
lastensuojelulakia,
laitetaan sinne selvästi:

Jokaisella lapsella on oikeus tuntea olonsa
rakastetuksi myös sijaishuollossa.

Se ei ole kiellettyä.
Se on välttämätöntä.

